

Brusel 7. března 2025
(OR. en)

6463/25

SOC 91
EMPL 63
EDUC 49
MI 121
COMPET 124
JAI 285
GENDER 23

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	6. března 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 90 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Unie dovedností

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 90 final.

Příloha: COM(2025) 90 final

V Bruselu dne 5.3.2025
COM(2025) 90 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Unie dovedností

Unie dovedností

Konkurenční síla Evropy spočívá v jejích lidech. Náš lidský kapitál je klíčem k prosperitě, ekonomické odolnosti a jedinečnému sociálně tržnímu hospodářství EU. Má zásadní význam pro větší růst produktivity, zvýšení konkurenceschopnosti a inovativnosti našich průmyslových odvětví, přilákání dalších investic, dynamický jednotný trh a větší hospodářskou bezpečnost. Soustředit se v prvé řadě na lidi a investovat do dovedností se mnohonásobně vyplatí. V kontextu celosvětového soutěžení o přilákání talentovaných pracovníků a klesajícího počtu obyvatel v produktivním věku v EU závisí konkurenceschopnost Evropy na dovednostech orientovaných na budoucnost, které budou přispívat k hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Lidský kapitál má rovněž vzhledem k současné geopolitické situaci zásadní význam pro podporu připravenosti a bezpečnosti.

Aby byla EU konkurenceschopná a připravená na budoucnost, musí své občany podporovat a vybavit je dovednostmi a kompetencemi potřebnými pro úspěch v učení, práci a životě, jak je zdůrazněno v Kompasu konkurenceschopnosti pro EU¹. Evropské sociálně tržní hospodářství s pevnou oporou ve vzdělávání a odborné přípravě, výzkumu, inovacích a demokracii může sloužit jako silná základna.

1. Problém: potřeba čtenějších a kvalitnějších dovedností

Cílem unie dovedností² je podporovat rozvoj kvalitních, inkluzivních a adaptabilních systémů vzdělávání, odborné přípravy a dovedností, a zvýšit tak konkurenceschopnost EU. Pro účinné a cílené politiky budou mít v této souvislosti klíčový význam lepší poznatky o dovednostech na úrovni EU.

Jak je zdůrazněno ve zprávách Maria Draghiho³, Enrica Letty⁴ a Sauliho Niinistöa⁵, **nedostatek kvalifikovaných pracovníků a dovedností, nedostatečná rychlost transformace a roztržštěná a neúčinná správa omezují konkurenceschopnost EU**. Jsou překážkou růstu produktivity a inovací a brání úsilí o dekarbonizaci a digitalizaci.

1.1 Nedostatek kvalifikovaných pracovníků a dovedností

Evropa negeneruje dostatek kvalifikovaných absolventů vysokoškolského vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy, ani neumožňuje dostatečnému počtu lidí prohlubování dovedností nebo změnu kvalifikace v průběhu jejich pracovního života. Kromě toho Evropě v rámci celosvětového soupeření o přilákání talentů činí značné obtíže, aby byla považována za atraktivní destinaci.

¹ [Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Kompas konkurenceschopnosti pro EU, COM\(2025\) 30 final](#).

² V tomto sdělení by dovednosti měly být chápány v širokém smyslu. Spadají sem dovednosti, znalosti a kompetence pro život, a to daleko nad rámec dovedností potřebných pro trh práce.

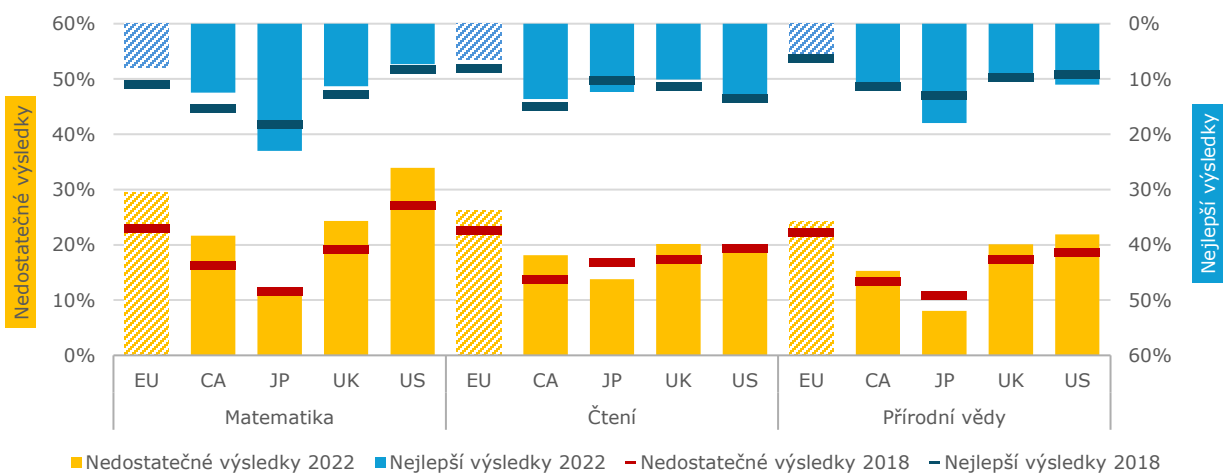
³ *The future of European Competitiveness* (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti), Mario Draghi.

⁴ *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Mnohem více než jen trh – Rychlost, bezpečnost, solidarita. Posílení jednotného trhu s cílem zajistit udržitelnou budoucnost a prosperitu pro všechny občany EU), Enrico Letta.

⁵ *Safer Together: Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness* (Společně bezpečnější: posílení civilní a vojenské připravenosti a pohotovosti Evropy), Sauli Niinistö, bývalý prezident Finské republiky, ve funkci zvláštního poradce předsedkyně Evropské komise.

K výraznějšímu nedostatku kvalifikovaných pracovníků často dochází v méně rozvinutých, odlehlých a nejvzdálenějších regionech. Osoby se zdravotním postižením nebo z přistěhovaleckého prostředí se často setkávají s dalšími překážkami při rozvoji svých dovedností, což vede k nevyužitému potenciálu pracovní síly v EU.

Začíná to již ve škole: Evropa zaostává v základních dovednostech. Výsledky patnáctiletých žáků v matematice, čtení a přírodních vědách se zhoršily a pokračují v sestupném trendu, jak ukazují nedávné údaje PISA⁶. Podobně téměř polovina mladých lidí v Evropě postrádá základní digitální dovednosti.

Zdroj: Evropská komise, 2024: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d9d9adad-c71b-11ee-95d9-01aa75ed71a1/language-en>.

Odborné vzdělávání a příprava: Odborné vzdělávání a příprava jsou tradičně cestou ke kvalitním pracovním místům a naplňujícím kariérám ve středně kvalifikovaných povoláních. Poptávka po odborných kvalifikacích je vysoká, zejména tam, kde přetrvává akutní nedostatek pracovních sil⁷. K mnoha potřebným dovednostem rozvíjeným v rámci odborného vzdělávání a přípravy patří zelené dovednosti, které jsou klíčové pro úspěšnou ekologickou transformaci a oběhové hospodářství. V rámci nejrozšířenějších profesí v EU jsou celkově dvě třetiny řemeslnými povoláními, která obvykle vyžadují odborné vzdělávání a přípravu⁸. Nedostatek v těchto oblastech a v dalších klíčových odvětvích, jako je zemědělství a rybolov, se může ještě zhoršit, neboť podíl mladých pracovníků (mladších 30 let) v těchto povoláních je nízký, což činí potřebu generační obměny ještě naléhavější.

Vysokoškolské vzdělávání: Do roku 2035 budou více než polovinu nových pracovních míst představovat vysoce kvalifikovaná povolání. V Evropě se však nerozvíjí dostatečné množství vysoce kvalifikovaných talentů. Evropa musí investovat a podporovat sdružování zdrojů ve vysokoškolském vzdělávání s cílem zlepšit přístup k inovacím, špičkovým znalostem a

⁶ Zpráva týkající se studie PISA z roku 2022 poukazuje na zhoršující se výsledky ve vzdělávání a prohlubující se nerovnosti.

⁷ Zpráva sítě EURES o nedostatku a přebytku pracovních sil z roku 2023: <https://www.ela.europa.eu/en/publications/labour-shortages-and-surpluses-europe-2023>.

⁸ Rostoucí nedostatek dovedností je rovněž problém, který je třeba řešit v zájmu zachování kulturního dědictví.

dovednostem na vysoké úrovni, mimo jiné prostřednictvím společných studijních programů v rámci aliancí vysokoškolských institucí, jako jsou aliance Evropských univerzit.

Pokračující vzdělávání v dospělosti: Prohlubování dovedností a změna kvalifikace budou mít zásadní význam v průběhu celého života a profesní dráhy, nicméně každý pátý dospělý má potíže se čtením a psaním⁹ a méně než 40 % dospělé populace se účastní vzdělávání nebo odborné přípravy¹⁰, což je mnohem méně než cíl 60 % stanovený pro rok 2030. U dospělých s nízkou kvalifikací je tento podíl ještě mnohem nižší (18,4 %). Téměř polovina dospělé populace nemá základní digitální dovednosti, ačkoli ty jsou vyžadovány u více než 90 % pracovních míst¹¹. Mezi překážky, které dospělým brání v účasti na dalším vzdělávání, patří časová omezení, finanční aspekty, pečovatelské povinnosti a motivace.

Genderové rozdíly: Ačkoli vysokoškolské studium absolvuje více mladých žen než mužů, téměř dvakrát více mužů než žen studuje přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematiku (tzv. obory STEM), a to jak v rámci vysokoškolského vzdělávání, tak v rámci odborného vzdělávání a přípravy. To má výrazný dopad na genderovou segregaci na trhu práce a brzdí inovační potenciál EU.

Nedostatek finančních a podnikatelských dovedností: Evropanům chybí potřebné finanční a podnikatelské dovednosti, aby mohli více investovat a zakládat a rozvíjet úspěšné startupy. To výrazně omezuje inovační a růstový potenciál EU.

Celosvětová konkurence v oblasti talentů: EU je pro talentované státní příslušníky třetích zemí méně atraktivní než ostatní členové OECD, jako je Kanada, USA a Austrálie¹². Někteří z nejtalentovanějších Evropanů navíc v zámoří nalézají lepší příležitosti k zakládání podniků nebo k budování úspěšné kariéry v akademické sféře.

Akutní nedostatek dovedností a riziko nedostatku pracovních sil v odvětvích procházejících rychlou transformací a během krizí: Evropa čelí nedostatku dovedností a potenciálnímu nedostatku pracovníků v kritických odvětvích v případě katastrof a krizí. Není v dostatečné míře zajištěno mapování potřeb v oblasti pracovních sil, odborná příprava nových segmentů pracovní síly nebo dostatečný příliv kvalifikovaných pracovníků.

1.2 Nedostatečná rychlost transformace

Systémy vzdělávání a odborné přípravy v Evropě zaostávají za rychlými technologickými změnami a měnicími se dovednostmi potřebnými k dosažení pokroku v dekarbonizaci ekonomiky¹³ a ke snížení závislosti ve strategických odvětvích.

⁹ *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?* (Mají dospělí dovednosti, které potřebují k úspěchu v měnícím se světě?), průzkum dovedností dospělých z roku 2023, OECD: https://www.oecd.org/en/publications/do-adults-have-the-skills-they-need-to-thrive-in-a-changing-world_b263dc5d-en.html.

¹⁰ Statistika o vzdělávání dospělých, Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics.

¹¹ Zpráva o stavu digitální dekády z roku 2024 zdůrazňuje, že pouze 55,6 % populace EU má alespoň základní digitální dovednosti (ve srovnání s cílem 80 %) a že při současném tempu dosáhne do roku 2030 počet specialistů v oboru IKT pouhých 12 milionů, což je výrazně pod cílem 20 milionů.

¹² *Talent Attractiveness* (Přitažlivost pro talenty), 2023, OECD: <https://www.oecd.org/en/data/tools/talent-attractiveness-2023.html>.

¹³ Cílem Průmyslového akčního plánu EU pro automobilový průmysl je řešit výzvy na poli inovací a vedoucího postavení v oblasti budoucích technologií, přechodu na čistou energii a dekarbonizace a dovedností potřebných k jejich dosažení.

Evropa čelí rostoucím obtížím při uspokojování poptávky po kvalifikovaných talentovaných pracovnících v oborech STEM, zejména ve strategických odvětvích, jako jsou čisté a oběhové technologie, digitální technologie, letectví, kosmonautika a obrana, a rovněž v tradičních odvětvích, která jsou stále více závislá na digitálních nástrojích vyžadujících dovednosti v oblasti STEM. Ačkoli vzděláváme vysoce kvalifikované odborníky, jejich počet je stále nedostatečný. Téměř čtyři z pěti malých a středních podniků v EU mají problém najít pracovníky s potřebnými dovednostmi (obzvláště se to týká začínajících a rychle se rozvíjejících podniků), zejména v oblasti průlomových technologií, jako je umělá inteligence, polovodiče a kvantové počítače. Tento nedostatek pracovních sil má dopad na všechna odvětví včetně dopravy, potravinářství a energetiky, omezuje hospodářský růst a brzdí inovace.

Klesající úroveň základních dovedností u patnáctiletých úzce souvisí s nedostatkem odborných učitelů matematiky a přírodních věd, což zdůrazňuje naléhavou potřebu přilákat učitele a školitele a lépe je podporovat prostřednictvím dalšího profesního rozvoje v těchto kritických oblastech. Vytvářející se potřeby a očekávání mladších generací kromě toho mohou vyžadovat nový náhled na vzdělávání a profesní dráhy a jejich přizpůsobení měnícímu se prostředí práce a inovací.

Stejně tak je důležité vybavit lidi – ve všech koutech Evropy a všech generací – dovednostmi potřebnými k řešení naléhavých společenských výzev, jako je změna klimatu, tlak na demokratické instituce a hrozby pro naši vnitřní bezpečnost, včetně kybernetické bezpečnosti a hybridních hrozeb, a zároveň zajistit, aby se mohli chopit příležitostí, které nabízí ekologická a digitální transformace.

V neposlední řadě musí Evropa lépe využívat existující dovednosti, a to zlepšením přeshraničního uznávání kvalifikací a uznáváním kompetencí získaných mimo rámec formálního vzdělávání. Mnoho lidí má potíže s uznáním svých dovedností při pohybu v rámci EU nebo při příjezdu ze třetích zemí, což vede k nedostatečnému využívání talentů.

1.3 Roztříštěná správa a poznatky o dovednostech

Politiky v oblasti dovedností jsou úzce propojeny s politikou v oblasti vzdělávání, práce a sociálního začleňování a s hospodářskou a finanční politikou. Tyto oblasti jsou však často řízeny různými ministerstvy nebo útvary, a to jak na celostátní, tak na regionální úrovni, přičemž každá z nich má své vlastní priority.

Kromě toho se dovednostmi zabývá, ovšem z různých hledisek a nepříliš koordinovaným způsobem, řada zainteresovaných stran: systémy vzdělávání a odborné přípravy, průmysl, veřejné služby zaměstnanosti, sociální partneři, občanská společnost.

Tato roztříštěnost brání inteligentním investicím a neumožňuje získat odpovídající poznatky o dovednostech.

Nedostatečná konsolidace, chybějící strategický výhled a neefektivní spolupráce mezi různými subjekty disponujícími poznatky o dovednostech ztěžuje sladění požadovaných a nabízených dovedností do budoucna, mimo jiné s cílem usnadnit legální migraci.

Přestože se úsilí členských států v oblasti vzdělávání a dovedností zvýšilo, tyto problémy jsou příliš rozsáhlé a naléhavé na to, aby je mohly řešit samostatně. Opatření na úrovni EU mohou urychlit transformaci dovedností a vzdělávání, kterou Evropa potřebuje k řešení nedostatku dovedností, nedostatečné rychlosti a mezer v rozhodování. Rovněž je nanejvýš důležité do reformy a příslušných iniciativ stanovených v rámci unie dovedností úzce zapojit kandidátské země, jakož

i potenciální kandidátské země a země evropského sousedství, které rovněž čelí podobným výzvám.

To jsou tři důvody, proč Evropa potřebuje radikálně změnit své ambice a kroky. Unie dovedností je ambiciózní strategií pro poskytování vzdělávání a dovedností v EU, která je podpořena novým modelem spolupráce s cílem předložit odvážná řešení založená na jasném souboru cílů (oddíl 2), klíčových opatřeních (oddíl 3), finančních prostředcích (oddíl 4) a účinnější správě a řízení (oddíl 5).

2. Unie dovedností: cíle

Cílem unie dovedností je zajistit, aby **každý v Evropě**, bez ohledu na to, kde se nachází, **měl možnost získat solidní základy dovedností a přístup k celoživotnímu prohlubování dovedností a změně kvalifikace** v souladu s evropským pilířem sociálních práv. Bude podporovat evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy s cílem zajistit rovné příležitosti pro všechny, včetně všech mladých lidí, bez ohledu na jejich původ a místo bydliště, pokud jde o přístup ke vzdělávání, celoživotnímu učení, kvalitním pracovním místům a zvládnání změn a krizí. Důkladnější vzdělávací základy a dovednosti rovněž podporují hodnoty EU, jako je demokracie, lidská práva, solidarita, sociální začleňování a rozmanitost, pomáhají lidem stát se odolnějšími vůči zavádějícím informacím a dezinformacím, radikalizaci a podněcování k trestné činnosti a umožňují jim přispívat k ekologičtější, spravedlivější a soudržnější Evropě.

Druhým cílem je podporovat **konkurenceschopnost** a odolnost **podniků** a usnadnit zaměstnavatelům (především z řad malých a středních podniků) nacházení lidí s dovednostmi, které potřebují k udržitelnému růstu a vytváření kvalitních pracovních míst. Podniky se rovněž vybízejí, aby investovaly do prohlubování dovedností a změny kvalifikace svých pracovníků všech generací, a mohly se tak přizpůsobit neustále se měnícím výzvám a příležitostem. Zároveň se bere v potaz, že společnosti – zejména malé a střední podniky a začínající a rychle se rozvíjející podniky – potřebují správné pobídky a podporu, aby tyto investice byly proveditelné.

V neposlední řadě bude unie dovedností usilovat o to, **aby dovednosti a kvalifikace – bez ohledu na to, kde jsou v Evropě získány – byly transparentní, důvěryhodné a uznávané** na celém jednotném trhu, což jednotlivcům umožní uplatňovat své právo na volný pohyb a zaměstnavatelům, zejména malým a středním podnikům, umožní účinný přeshraniční nábor pracovníků. členské státy se také vyzývají, aby pracovaly na rychlém uznávání dovedností a kvalifikací získaných mimo EU.

3. Klíčové složky unie dovedností

K dosažení výše uvedených cílů bude unie dovedností zahrnovat:

- **budování dovedností pro kvalitní pracovní místa a život** prostřednictvím pevného vzdělávacího základu s inkluzivním přístupem k celoživotnímu učení,
- **prohlubování dovedností a změnu kvalifikace** aktivní pracovní síly zvládající digitální transformaci a přechod na čistou energii, zejména pokud jde o pracovníky s nižší a střední úrovní dovedností,
- **cirkulaci dovedností** prostřednictvím volného pohybu osob v celé EU, aby se uvolnil potenciál jednotného trhu,

- **přilákání, rozvíjení a udržení talentů.**

Unie dovedností bude stavět na opatřeních, která již byla přijata v rámci **Evropského prostoru vzdělávání**¹⁴, **Evropské agendy dovedností**¹⁵ a **Evropského výzkumného prostoru**. Na tomto základě bude Komise spolupracovat s aktéry v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, zaměstnanosti a trhu práce, se sociálními partnery a s dalšími zúčastněnými stranami s cílem začlenit do unie dovedností řízení vzdělávání a získávání dovedností. Komise plně uznává primární úlohu členských států v této oblasti, jak je stanoveno v článcích 165 a 166 SFEU, a při provádění těchto opatření bude jednat v rámci svých pravomocí.

A. Budování dovedností pro život prostřednictvím pevného vzdělávacího základu

Prudké zhoršování **základních dovedností** u naší mladé generace, včetně digitálních dovedností, představuje pro naše vzdělávací systémy i pro konkurenceschopnost Evropy tikající bomba.

¹⁴ Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy na období 2021–2030. [Úř. věst. C 497, 10.12.2021.](#)

¹⁵ Evropská agenda dovedností: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/european-skills-agenda_en.

Průzkum PISA z roku 2022 poukazuje na znepokojivé trendy: 30 % patnáctiletých v EU nedosahuje minimálních kompetencí v matematice, zatímco přibližně 25 % má problémy se čtením a v přírodních vědách¹⁶. Přibližně 43 % žáků osmé třídy má problémy v oblasti základní digitální gramotnosti a tento trend se dále zhoršuje¹⁷.

Zatímco obecně je Unie na dobré cestě k dosažení cíle stanoveného na úrovni EU, jímž je snížit do roku 2030 podíl žáků, kteří předčasně ukončí školní docházku, na méně než 9 %, u chlapců, mladých lidí se zdravotním postižením a účastníků vzdělávání přistěhovaleckého původu je toto riziko vyšší. Ještě více se EU vzdaluje dosažení cíle na úrovni EU, kterým je, aby do roku 2030 podíl osob se slabými školními výsledky klesl pod 15 % ve srovnání s hodnotami před deseti lety. **Sociálně-ekonomické zázemí** zůstává zásadním prediktorem výsledků vzdělávání, jelikož u znevýhodněných účastníků vzdělávání existuje 6,1krát vyšší riziko velmi slabé úrovně základních dovedností ve srovnání s jejich více zvýhodněnými vrstevníky¹⁸. **Rozdíly mezi pohlavími** se projevují ve čtení, kde ve všech zemích EU existuje větší pravděpodobnost, že dívky zaujmou přední příčky, a v přírodních vědách, kde se nedostatečné výsledky o něco častěji týkají chlapců. Rozdíly lze pozorovat ve **venkovských oblastech** ve srovnání s městskými oblastmi, zejména pokud jde o čtenářské¹⁹ a digitální dovednosti²⁰. Podíl mladých lidí s vysokoškolským vzděláním pocházejících z venkova je ve srovnání s městskými oblastmi omezený²¹.

To vystavuje EU riziku, že bude ještě více zaostávat v globálním technologickém soupeření, kdy potřeby v oblasti umělé inteligence, automatizace a kybernetické bezpečnosti přetvářejí průmyslová odvětví a společnosti. V oblasti obrany, leteckého a kosmického průmyslu a technologií jaderné fúze mají pokročilé dovednosti v oborech STEM zásadní význam pro snížení závislosti na dodavatelích ze zemí mimo EU a pro rozvoj schopností nové generace. Mezi lety 2015 a 2022 však došlo k celkovému snížení počtu absolventů doktorského studia v oborech STEM o 7 %, přičemž u přírodních věd, matematiky a statistiky jejich počet klesl o 13,1 % a u informačních a komunikačních technologií o 25,5 %; k nárůstu došlo pouze v oblasti inženýrství, výroby a stavebnictví (+9,4 %).

Kromě toho prosazování přístupů STEAM, které integrují přírodní vědy, technologie, inženýrství, umění a matematiku odstraněním disciplinárních překážek, podporuje tvůrčí myšlení. Zaměstnavatelé tento soubor dovedností velmi vyhledávají²². Usnadňuje rovněž digitální a finanční gramotnost, protože dává studentům dovednosti potřebné k pochopení toho, jak digitální a finanční systémy fungují.

Zároveň je naléhavě nutné řešit **genderové rozdíly**, neboť ženy jsou i nadále nedostatečně zastoupeny v mnoha oborech STEM, včetně inženýrství a výpočetní techniky, zatímco muži jsou nedostatečně zastoupeni v odvětvích, jako je zdravotnictví, sociální služby a učitelství.

¹⁶ [Dvojitá výzva: spravedlnost a excelence v základních dovednostech v EU: srovnávací analýza výsledků PISA za rok 2022.](#)

¹⁷ [Mezinárodní studie počítačové a informační gramotnosti \(ICILS\) v Evropě, 2023.](#)

¹⁸ [Monitor vzdělávání a odborné přípravy za rok 2024.](#)

¹⁹ Další podrobnosti o školním vzdělávání ve venkovských oblastech viz OECD (2021), *Delivering quality education in rural communities* (Poskytování kvalitního vzdělávání ve venkovských komunitách).

²⁰ I když se situace v posledních letech zlepšila, přetrvává rozdíl ve výši 15 % (COM(2024) 450 final).

²¹ Eurostat (2022).

²² Světové ekonomické fórum (2023), zpráva *The Future of Jobs* (Budoucnost pracovních míst):

<https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023>.

Je nezbytné učinit **učitelské povolání** atraktivnějším a genderově vyváženějším, řešit nedostatek učitelů, zejména v oborech STEM, udržet ve školách talenty a zajistit, aby učitelé byli lépe vybaveni k řešení nedostatečných výsledků a technologických změn. Například pouze 40 % učitelů je připraveno používat ve výuce digitální technologie. Zatímco 68 % dospívajících již umělou inteligenci využívá, vzdělávací systémy postrádají nezbytné rámce pro účinné začlenění umělé inteligence do učení²³.

Budování dovedností pro život, včetně mediální a digitální gramotnosti, kritického myšlení nebo základní kybernetické bezpečnosti, má zásadní význam pro celkovou **připravenost** Evropy na krizi, a to i z hlediska demokratické odolnosti. V této souvislosti studenti rovněž potřebují důkladné základní a pokročilé dovednosti, zejména v oborech STEM, ale také občanské znalosti a kompetence. Je třeba zlepšit připravenost na rizika v systémech vzdělávání a odborné přípravy, aby se zajistilo, že EU a její členské státy budou moci fungovat za všech okolností a plnit svou klíčovou společenskou úlohu.

Neformální a informální učení, práce s mládeží, kulturní iniciativy, účast na sportovních aktivitách a dobrovolnictví mohou lidem rovněž nabízet cenné příležitosti k rozvoji znalostí, dovedností, postojů a chování, aby se mohli rozvíjet a stát se aktivními občany.

Klíčové výstupy na celounijní, národní, regionální a místní úrovni

★ Budovat pevné základy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

- Zvýšit podporu základní gramotnosti, dovedností v oblasti matematiky a přírodních věd, digitálních dovedností a občanství prostřednictvím **Akčního plánu pro základní dovednosti**. Prostřednictvím pilotního **Programu na podporu základních dovedností** bude Komise spolupracovat se zainteresovanými členskými státy na rámci účinných intervenčních opatření podporovaných z finančních prostředků EU pro děti a mladé lidi, kteří mají potíže se získáním základních dovedností. **Evropská cena pro inovativní školy** bude udílána školám, které jsou mimořádně inovativní při změně učebních osnov, pokud jde o výuku v oborech STEM a občanských dovednostech, a to i prostřednictvím spolupráce s podniky a místními orgány. Komise navrhuje doplnit stávající cíl v oblasti základních dovedností takto: **do roku 2030**
 - **by měl podíl žáků s nedostatečnými výsledky v gramotnosti, matematice, přírodních vědách a digitálních dovednostech činit méně než 15 %, zatímco podíl žáků s vynikajícími výsledky v gramotnosti, matematice a přírodních vědách by měl dosáhnout alespoň 15 %.**
- Na základě přezkumu akčního plánu digitálního vzdělávání předloží Komise **plán pro budoucnost digitálního vzdělávání a dovedností do roku 2030** s cílem podpořit rovný přístup k digitálnímu vzdělávání pro všechny. Robustní ekosystém digitálního vzdělávání v EU bude své účastníky připravovat na budoucnost a naváže dlouhodobá partnerství se subjekty se sídlem v EU nabízejícími vzdělávací technologie a nezávisle vyvinutá evropská řešení. Iniciativa týkající se **umělé inteligence ve vzdělávání a odborné přípravě** stanoví rámec pro gramotnost v oblasti umělé inteligence a podpoří začleňování umělé inteligence do poskytování vzdělávání a odborné přípravy a současně se bude zabývat zajištěním bezpečnosti na internetu a digitálního wellbeingu, bojovat proti dezinformacím a zavádějícím informacím

²³ [Vodafone Foundation 2025, AI In European Schools](#) (Umělá inteligence v evropských školách).

a podporovat inovace ve vzdělávání. Do konce roku 2025 bude aktualizován rámec digitálních kompetencí s cílem zohlednit nové vznikající technologie včetně umělé inteligence.

- Poskytovat podporu prostřednictvím **Strategického plánu vzdělávání v oborech STEM** s cílem zvrátit trend zhoršujících se školních výsledků v této oblasti a přesvědčit více mladých lidí, aby obory STEM studovali a založili na nich svou profesní dráhu. Hlavním cílem tohoto plánu je přilákat do oborů STEM více dívek a žen, včetně studia a profesní dráhy v digitálním odvětví. Vedle toho Komise navrhuje strategický cíl pro zápis do oborů STEM: **do roku 2030**
 - **by měl podíl studentů zapsaných v oborech STEM v počátečním středním odborném vzdělání a přípravě činit alespoň 45 %²⁴, přičemž alespoň čtvrtinu těchto studentů by měly tvořit dívky²⁵,**
 - **podíl studentů zapsaných v oborech STEM na terciární úrovni by měl činit alespoň 32 %²⁶, přičemž alespoň dva z pěti těchto studentů by měly být dívky²⁷,**
 - **podíl studentů zapsaných do doktorských studijních programů (PhD) v oboru IKT by měl činit alespoň 5 %²⁸, přičemž alespoň v každém třetím případě by se mělo jednat o studentky.**
- Řešení atraktivity **učitelské a akademické kariéry** prostřednictvím:
 - **Agendy EU pro učitele a školitele**, jež pomůže členským státům řešit nedostatek učitelů a zlepšovat jejich pracovní podmínky a kariérní vyhlídky,
 - **evropského rámce kompetencí akademických pracovníků** ve vysokoškolském vzdělávání, který doplní stávající evropský rámec kompetencí pro výzkumné pracovníky (ResearchComp). K revalorizaci úloh pedagogů v akademické sféře je zapotřebí větší uznávání inovativních postupů výuky, rozvoj příležitostí k celoživotnímu učení a odborné přípravě prostřednictvím mikrocertifikátů, vytváření nadnárodních vzdělávacích příležitostí nebo budování spolupráce se zaměstnavateli²⁹.

★ Vytvořit atraktivní a inovativní systém odborného vzdělávání a přípravy (OVP)

Zvýšit atraktivitu, excelenci a inkluzivnost odborného vzdělávání a přípravy prostřednictvím Evropské strategie pro odborné vzdělávání a přípravu, která se zaměří na úlohu OVP při podpoře konkurenceschopnosti a inovativnosti EU, hospodářské, územní a sociální soudržnosti a generační obměny a bude řešit nedostatek kvalifikovaných pracovníků a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi tím, že zvýší přitažlivost OVP, jeho kvalitu a relevantnost pro trh práce a bude podporovat mobilitu a internacionalizaci. Strategie se bude rovněž zabývat genderovými a dalšími stereotypy ovlivňujícími výběr studia a bude

²⁴ Podíl studentů zapsaných v oborech STEM v počátečním středním odborném vzdělávání a přípravě v roce 2022 činil 36,2 % (poslední dostupné údaje). Cíl, kterého má být na úrovni EU dosaženo do roku 2030, vychází z průměrného ročního nárůstu o přibližně 1,1 procentního bodu.

²⁵ Podíl dívek zapsaných v oborech STEM v počátečním středním odborném vzdělávání a přípravě (z celkového počtu studentů zapsaných v těchto oborech) v roce 2022 činil 16,1 % (poslední dostupné údaje). Cíl, kterého má být na úrovni EU dosaženo do roku 2030, vychází z průměrného ročního nárůstu o přibližně 1,1 procentního bodu.

²⁶ Podíl studentů zapsaných v oborech STEM na terciární úrovni v roce 2022 činil 27,1 % (poslední dostupné údaje). Cíl, kterého má být na úrovni EU dosaženo do roku 2030, vychází z průměrného ročního nárůstu o přibližně 0,6 procentního bodu.

²⁷ Podíl dívek zapsaných v oborech STEM na terciární úrovni (z celkového počtu studentů zapsaných v těchto oborech) v roce 2022 činil 31,8 % (poslední dostupné údaje). Cíl, kterého má být na úrovni EU dosaženo do roku 2030, vychází z průměrného ročního nárůstu o přibližně 1 procentní bod.

²⁸ Nárůst oproti 3,7 % v roce 2022.

²⁹ [Doporučení Rady ze dne 25. listopadu 2024 o atraktivních a udržitelných kariérách ve vysokoškolském vzdělávání.](#)

se opírat o přínosy odborného vzdělávání a přípravy a výsledky na trhu práce, aby se OVP staly stejně ceněnou dráhou jako vysokoškolské vzdělávání, a to i pro ženy.

★ **Vytvořit inkluzivní a na budoucnost orientovaný systém vysokoškolského vzdělávání**

- Předložit iniciativu zaměřenou na **zvýšení dostupnosti vysokoškolského vzdělávání** pro širší okruh účastníků a věkových kategorií (v zájmu uspokojení rostoucí poptávky po absolventech vysokoškolského vzdělávání na trhu práce, což je trend, který podle prognóz prudce vzroste v souvislosti s budoucími pracovními místy) a zajištění podpůrných služeb pro studenty zaměřených na wellbeing a poskytujících cílenou pomoc, jež jim umožní uspět. Tato iniciativa bude podporovat vysokoškolské instituce a jejich zaměstnance při uplatňování zásad, pokynů a ukazatelů týkajících se širšího přístupu k vysokoškolskému vzdělávání a jeho sociálního rozměru, které byly přijaty v rámci boloňského procesu v roce 2024.
- Podporovat **podnikatelské vzdělávání** na všech úrovních prostřednictvím většího množství specializovaných modulů – včetně přeshraničních – na univerzitách ve spolupráci s jejich inovativním ekosystémem. To studentům pomůže získávat dovednosti a myšlení potřebné pro zakládání podniků a vytváření pracovních míst.

Klíčové výstupy

Akční plán pro základní dovednosti [1. čtvrtletí 2025]

Program na podporu základních dovedností (pilot) [2026]

Plán pro budoucnost digitálního vzdělávání a dovedností do roku 2030 [4. čtvrtletí 2025]

Iniciativa týkající se umělé inteligence ve vzdělávání [2026]

Strategický plán vzdělávání v oborech STEM [1. čtvrtletí 2025]

Agenda EU pro učitele a školitele [2026]

Evropský rámec kompetencí pro akademické pracovníky [2026]

Evropská strategie pro odborné vzdělávání a přípravu [2026]

Zvýšení dostupnosti vysokoškolského vzdělávání [2027]

Strategie pro mezigenerační spravedlivost [1. čtvrtletí 2026]

B. Prohlubování dovedností a změna kvalifikace pro zajištění dovedností zaměřených na budoucnost

Tempo a rozsah probíhajících transformací je bezprecedentní. Dovednosti byly vždy jednou z konkurenčních výhod Evropy. Poskytnutí správných nástrojů pro pružné a účinné prohlubování dovedností a rekvalifikaci pomůže evropským podnikům a zaměstnavatelům stát se konkurenceschopnými, usnadní přechody mezi zaměstnáními a zajistí, aby nikdo nebyl opomenut.

Prohlubování dovedností a změna kvalifikace jsou sdílenou odpovědností. Svou úlohu zde hrají veřejné orgány na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni, ale také podniky, sociální partneři, poskytovatelé vzdělávání a odborné přípravy, organizace občanské společnosti, místní komunity i jednotlivci.

Prognózy týkající se budoucího trhu práce zdůrazňují naléhavost opatření k zajištění dovedností, které Evropa potřebuje. Komise již identifikovala 42 povolání, u nichž v rámci celé EU existuje nedostatek pracovních sil. Největší nedostatek se týká pracovníků ve stavebnictví a dopravě, některých zdravotnických profesí, jako jsou zdravotní sestry a specializovaní lékaři, a pečovateli³⁰. Pravděpodobně se bude zvyšovat v kontextu umělé inteligence, robotiky, procesů založených na datech a přechodu průmyslových odvětví na čistou energii³¹.

Účast na vzdělávání dospělých je i nadále nedostatečná, neboť pouze 39,5 % dospělých se každoročně účastní odborné přípravy³², což je výrazně méně než hlavní cíl EU, kterým je dosáhnout do roku 2030 podílu 60 %. Ještě v menší míře se účastní dospělí s nízkou kvalifikací, kteří potřebují odbornou přípravu nejvíce. Míra účasti je rovněž v průměru nižší v méně rozvinutých regionech a v regionech procházejících transformací. Ženy a zranitelné skupiny, jako jsou osoby se zdravotním postižením, čelí dalším překážkám, které jim brání v účasti na odborné přípravě. V této souvislosti bude Plán pro práva žen podporovat rovné příležitosti a přístup k prohlubování dovedností a změně kvalifikace.

Musíme posílit postavení starších občanů, kteří jsou ochotni být i nadále zapojeni na trhu práce. Kromě toho by měly být podporovány politické iniciativy, které jsou prospěšné pro více generací. Vícegenerační pracoviště uspokojují různé potřeby, investují do obousměrného předávání znalostí a dovedností mezi mladšími a staršími občany a jsou v konečném důsledku přínosem pro společnost jako celek.

Velkou část prohlubování dovedností tvoří odborná příprava na pracovišti poskytovaná zaměstnavateli. V roce 2020 nabízelo odbornou přípravu 67,4 % podniků, ale účast se v jednotlivých oborech, odvětvích a zemích značně liší. Veřejné služby zaměstnanosti nedostatečně vycházejí vstříc potřebám dospělých v oblasti odborné přípravy, pokud se chtějí requalifikovat za účelem přechodu na jiné povolání nebo do jiného odvětví.

Jednou z hlavních překážek pro účast na odborné přípravě dospělých s nízkou kvalifikací je nedostatečná motivace³³. Negativní zkušenosti s učením ve škole je mohou v tomto ohledu trvale poznamenat. Jsou zapotřebí alternativní přístupy zahrnující širší skupinu aktérů a motivovat dospělé k tomu, aby se zapojili do vzdělávacích činností v důvěryhodném nebo novém prostředí.

Sociální dialog na všech úrovních – evropské, celostátní i místní – má klíčový význam pro strukturalizaci rozvoje dovedností prostřednictvím kolektivního vyjednávání, fondů odborné přípravy a rozvoje, poradenských služeb a sladění nároků pracovních míst s dovednostmi. Této otázce bude věnována další pozornost.

³⁰ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se vytváří Rezervoár talentů EU, COM(2023) 716.

³¹ Pracovní síla v energetice bude muset do roku 2030 vzrůst o 50 %, aby bylo možné zavádět obnovitelné zdroje energie, sítě a technologie pro účinné využívání energie.

³² *VET Data insights: what is happening with vocational education and training and adult learning in the European Union* (Přehled o odborném vzdělávání a přípravě a vzdělávání dospělých v Evropské unii), Cedefop, <https://www.cedefop.europa.eu/en/data-insights/what-happening-vocational-education-and-training-and-adult-learning-european-union>.

³³ Nedostatek motivace dospělých byl opakujícím se problémem, který během Evropského roku dovedností konstatovaly všechny členské státy.

Klíčové výstupy z veřejného sektoru na úrovni EU, jednotlivých států nebo regionů

★ Prohlubování dovedností a změna kvalifikace dospělých

- **Nadále podporovat zavádění individuálních vzdělávacích účtů³⁴** s cílem umožnit všem lidem rozšiřování dovedností a rekvalifikaci bez ohledu na jejich zaměstnanecký status. Vzdělávací účty mohou lidem, na které má transformace dopad, pomoci získat dovednosti potřebné k tomu, aby se mohli ucházet o nová povolání. Mnoho členských států takové pilotní systémy zavádí, ale v nadcházejících letech bude zapotřebí jejich další rozvoj, vyhodnocení a konsolidace.
- **Rozšířit využívání mikrocertifikátů** jako flexibilních vzdělávacích řešení v souladu s evropským přístupem³⁵, aby se zajistilo, že budou důvěryhodné, srozumitelné, digitálně vydávané a srovnatelné napříč odvětvími a zeměmi. To bude vyžadovat aktivní zapojení všech typů poskytovatelů mikrocertifikátů, zejména soukromých poskytovatelů odborné přípravy, nad rámec institucí vzdělávání a odborné přípravy. Mikrocertifikáty by měly být ve vhodných případech propojeny s rámci kvalifikací na národní i evropské úrovni. Pokyny k nástrojům pro zajišťování kvality posílí důvěru a využívání mikrocertifikátů v náborových procesech. Cílem je rovněž zvýšit počet společných mikrocertifikátů, které vydávají centra excelence odborného vzdělávání, aliance Evropských univerzit a akademie dovedností EU, a zvýšit jejich využívání ze strany podniků při náboru a kariérním postupu, se zaměřením zejména na strategická odvětví.
- **Podporovat činnosti vzájemného učení mezi členskými státy v oblasti inovativních komunitních vzdělávacích prostorů**, jejichž cílem je aktivovat a motivovat dospělé s nízkou úrovní základních dovedností k prohlubování dovedností vytvořením takového prostředí, kde se budou cítit příjemněji. Povzbuzovat členské státy ke spolupráci s veřejnými službami zaměstnanosti a sociálními službami s cílem podpořit dospělé při zlepšování jejich základních dovedností a případně je aktivovat. V této souvislosti by mohly být testovány mezigenerační přístupy.
- Vypracovat a **zavést pilotní projekt „Záruka k získání dovedností“**, jehož cílem je zajistit, aby pracovníci v odvětvích procházejících restrukturalizací nebo ohrožení nezaměstnaností měli možnost dále rozvíjet svou kariéru v jiných odvětvích a/nebo podnicích. Prostřednictvím podpory těchto pracovníků při prohlubování dovedností a změně kvalifikace v souladu s příslušnými národními, regionálními a/nebo odvětvovými strategiemi transformace zvýší Záruka k získání dovedností jejich vyhlídky a jistotu zaměstnání.
- V rámci přezkumu obecného nařízení o blokových výjimkách³⁶ posoudit, zda je třeba aktualizovat **pravidla státní podpory vztahující se na odbornou přípravu** s cílem poskytnout průmyslovému odvětví, včetně sociální ekonomiky, lepší pobídky k investicím do prohlubování dovedností a rekvalifikace pracovníků v zájmu spravedlivé transformace.

³⁴ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech (2022/C 243/03).

³⁵ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (2022/C 243/02).

³⁶ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, ve znění pozdějších změn; konsolidované znění: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:02014R0651-20230701>.

★ Posílení partnerství veřejného a soukromého sektoru a podpora spolupráce ve strategických odvětvích

- **Posílit a zefektivnit Pakt pro dovednosti** s cílem podpořit strategická odvětví při prohlubování dovedností a rekvalifikaci pracovníků, mimo jiné prostřednictvím rozsáhlých partnerství v souladu s Kompasem konkurenceschopnosti, Dohodou o čistém průmyslu a budoucí Strategii unie připravenosti. Posílení rozsáhlých partnerství podpoří rozvoj odvětvových řešení³⁷. Posílený pakt bude řešit roztržitost iniciativ (jako jsou akademie dovedností EU, Evropská aliance pro učňovskou přípravu, centra excelence odborného vzdělávání a aliance Evropských univerzit) a zlepši jejich provázanost. Budou zlepšeny meziodvětvové synergie mezi členy paktu a sdílení znalostí a zdrojů v celém hodnotovém řetězci (např. poznatky o dovednostech, profesní profily, učební osnovy, moduly odborné přípravy). Členové paktu se zavázali, že do roku 2030 zvýší kvalifikaci 25 milionů pracovníků. Komise členy paktu vyzývá, aby své závazky přinejmenším zdvojnásobili.
- **Přezkoumat a zavádět specializované akademie dovedností EU.** Bude proveden přezkum stávajících akademií, včetně akademií průmyslu pro nulové čisté emise, s cílem posoudit faktory úspěchu. V návaznosti na tuto analýzu bude na základě nejúspěšnějších modelů zavedena řada specializovaných akademií, jež budou zajišťovat dovednosti potřebné pro ekologickou a digitální transformaci průmyslu a Dohodu o čistém průmyslu. Měly by se zaměřit na strategická odvětví, jako je obrana, automobilový průmysl, oběhové hospodářství, větrná energie, rozvodné sítě, potraviny a digitální obory, jako je umělá inteligence, kvantové počítače, virtuální světy a polovodiče. Komise spustí v červnu 2025 průmyslovou a akademickou síť Akademie dovedností v oblasti kybernetické bezpečnosti a podpoří kybernetické kampusy dovedností v oblasti kybernetické bezpečnosti v různých členských státech a regionech. Evropský inovační a technologický institut (EIT) vybaví do roku 2028 ve spolupráci s podniky 1 milion účastníků vzdělávání dovednostmi potřebnými ve strategických odvětvích, přičemž bude věnována zvláštní pozornost vyvážené účasti žen a mužů.
- Zahájit pilotní akce, mimo jiné prostřednictvím programu Erasmus+, programu Digitální Evropa a EIT, s cílem vytvořit **nadnárodní partnerství mezi univerzitami a podniky** a v jejich rámci vzdělávat lidi v odvětvích se závažnými nedostatky v oblasti dovedností. Tato partnerství by mohla například podporovat specializované společné programy nebo společně zavádět mikrocertifikáty a podporovat rozvoj podnikatelských dovedností a mentorství pro začínající a rychle se rozvíjející podniky. Strategie EU pro začínající a rychle se rozvíjející podniky stanoví další opatření, která mají začínajícím a rychle se rozvíjejícím podnikům pomoci udržet si a přilákat talenty, které potřebují k zahájení činnosti a růstu v EU.
- Rozšířit **Evropskou alianci pro učňovskou přípravu** tak, aby bylo do roku 2030 dosaženo 700 závazků, včetně osob mimo trh práce a učňovské přípravy pro dospělé, týkajících se prohlubování dovedností a změny kvalifikace.

Klíčové výstupy

Pilotní projekt Záruka k získání dovedností pro pracovníky [2025]

³⁷ Rozsáhlá partnerství existují v těchto odvětvích: letectví a kosmonautika, obrana, zemědělsko-potravinářské odvětví, stavebnictví, kreativní a kulturní odvětví, digitální oblast, energeticky náročná průmyslová odvětví, zdravotnictví, elektronika, mobilita, doprava a automobilový průmysl, lokální a sociální ekonomika, obnovitelná energie, maloobchod, textilní průmysl a ekosystémy cestovního ruchu.

Přezkum stávajících akademií dovedností EU a zavádění specializovaných akademií dovedností [2026]

Pilotní nadnárodní partnerství mezi univerzitami a podniky pro odvětví se závažnými nedostatky v oblasti dovedností [2026]

C. Cirkulace a alokace dovedností v zájmu uvolnění plného potenciálu jednotného trhu

Jednotný trh poskytuje jedinečný rámec pro „oběh“, tj. volný pohyb osob i s jejich dovednostmi. EU vypracovala právní předpisy pro volný pohyb regulovaných povolání, jakož i řadu nástrojů v oblasti transparentnosti a trhu práce, jako je evropský rámec kvalifikací (EQF), Europass, ESCO³⁸ či EURES³⁹. Kromě toho byl v rámci boloňského procesu vyvinut evropský systém přenosu a akumulace kreditů pro postsekundární vzdělávání.

Nadále však existují překážky, které brání bezproblémové přenositelnosti a uznávání dovedností a kvalifikací. Díky snadnější validaci dovedností a uznávání kvalifikací a intenzivnější nadnárodní spolupráci podpoří unie dovedností vyváženou přeshraniční mobilitu a volný pohyb znalostí a dovedností. Tím se zlepší soulad mezi dovednostmi osob pohybujících se v EU a pracovními místy, která získají, čímž se sníží odliv mozků a zvrátí se trend vyliďňování v regionech ohrožených demografickým poklesem.

V rámci unie dovedností bude ve spolupráci s členskými státy vytvořen evropský diplom uznávaný všemi členskými státy a bude poskytováno vysoce kvalitní vzdělávání a odborná příprava spojující zdroje prostřednictvím nadnárodní a mezioborové spolupráce podporované programem Erasmus+.

Klíčové výstupy na celounijní, národní, regionální a místní úrovni

★ Usnadnění přenositelnosti dovedností a kvalifikací

- Vyvinout **Iniciativu pro přenositelnost dovedností** s cílem poskytnout pracovníkům a podnikům více příležitostí k plnému využití potenciálu jednotného trhu. Za prvé bude posouzena potřeba případného **legislativního návrhu**, který by řešil překážky mobility pracovníků, a to i v neregulovaných povoláních. Zde by bylo možné vycházet ze stávajících nástrojů transparentnosti, jejichž účelem je zajistit pochopení, srovnatelnost, důvěryhodnost a přijímání dovedností a kvalifikací ve všech členských státech. Návrh by rovněž mohl podpořit společné evropské formáty interoperabilních digitálních certifikátů umožňujících pochopení a přijímání dovedností a kvalifikací. Za druhé Komise na základě zprávy o provádění směrnice o odborných kvalifikacích zváží opatření k dalšímu usnadnění, rozšíření a modernizaci postupů uznávání vztahujících se na regulovaná povolání, zejména pomocí využití digitálních nástrojů. Za třetí bude zváženo, zda navrhnout společná pravidla pro jednodušší postupy uznávání a validace kvalifikací a dovedností státních příslušníků třetích zemí.
- **Vypracovat společný evropský rámec pro automatické uznávání studijních kvalifikací a období studia v zahraničí** ve školách, v odborném vzdělávání a přípravě a ve vysokoškolském vzdělávání. Prozkoumat možnost **přistoupení EU k Úmluvě o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu** (tzv. „Lisabonská úmluva o uznávání kvalifikací“)⁴⁰. Cílem bude snížit nejistotu mobilních účastníků vzdělávání, pokud

³⁸ Evropská klasifikace dovedností, kompetencí, kvalifikací a povolání.

³⁹ Evropské služby zaměstnanosti.

⁴⁰ [CETS 165 – Úmluva o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu.](#)

jde o uznání jejich kvalifikací a výsledků učení, a vyhnout se zdlouhavým a nepředvídatelným administrativním postupům. Vytvoří se tak rovné podmínky pro všechny účastníky vzdělávání nezávisle na jejich oboru vzdělávání a odborné přípravě a na jejich zemi původu.

★ **Evropské kvalifikace zaměřené na budoucnost**

- **Podpořit rozvoj inovativních společných evropských studijních programů**, mimo jiné v **oborech důležitých pro strategická odvětví** a klíčové technologické oblasti, jako je umělá inteligence, kvantové počítače, polovodiče, data nebo kybernetická bezpečnost, případně prostřednictvím **evropského diplomu / značky společného evropského diplomu**⁴¹ na základě společně dohodnutých kritérií. Tato iniciativa bude podporovat dovednosti zaměřené na budoucnost a bude sdružovat odborné znalosti vysokoškolských institucí v celé EU, a to nad rámec toho, co může nabídnout jakákoli jednotlivá instituce.
- **Usnadnit mobilitu účastníků odborného vzdělávání a přípravy a pracovníků** tím, že se zahájí práce na vývoji **evropského diplomu / značky společného evropského diplomu OVP**. Tento diplom by mohl zahrnovat počáteční odborné vzdělávání a přípravu na vyšší sekundární a postsekundární úrovni. V rámci tohoto pilotního projektu podporovaného programem Erasmus+ budou členské státy a poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy v letech 2025–2026 zapojeni do testování takového evropského diplomu / značky společného evropského diplomu OVP.

★ **Prohloubená nadnárodní spolupráce s cílem zajistit dovednosti a kompetence zaměřené na budoucnost**

- Zvážit vytvoření vhodného **evropského právního statusu aliancí vysokoškolských institucí a investičního postupu pro aliance Evropských univerzit** s cílem zajistit udržitelnou spolupráci a financování, sdružovat zdroje a posílit partnerství s podniky a výzkumnými pracovišti v rámci jejich inovačního ekosystému.
- Posílit nadnárodní spolupráci v rámci **center excelence odborného vzdělávání** a přispívat k vnitrostátním reformám odborného vzdělávání a přípravy prostřednictvím partnerství soukromého a veřejného sektoru. Na základě hodnocení pokračovat v podpoře vytváření center excelence odborného vzdělávání v letech 2026–2029.
- V roce 2026 realizovat pilotní iniciativu **Evropské školní aliance** zaměřenou na zvýšení mobility žáků a učitelů, přeshraniční spolupráci mezi školami a školskými orgány a inovace. Aliance budou sloužit jako testovací prostředí pro inovativní výukové metody, osnovy a rámce kompetencí, zejména pokud jde o základní dovednosti. Aliance podpoří zúčastněné školy v tom, aby se staly soustavně se učícími organizacemi pro účinnou výuku základních dovedností, například ve spolupráci s místními orgány.

★ **Podpora mobility všech účastníků vzdělávání**

- Posílit program **Erasmus+**, aby byl inkluzivnější a přístupnější pro všechny, se zvláštním zaměřením na účastníky vzdělávání s omezenými příležitostmi, včetně účastníků odborného vzdělávání a přípravy. Větší dosah umožní rozvíjet širší spektrum dovedností, a výrazněji tak přispěje k budování odolné, konkurenceschopné a soudržné Evropy.

Klíčové výstupy

⁴¹ [Sdělení Komise o plánu pro evropský diplom.](#)

Iniciativa pro přenositelnost dovedností [2026]

Společný evropský rámec pro automatické uznávání studijních kvalifikací a období studia v zahraničí ve školách, v odborném vzdělávání a přípravě a ve vysokoškolském vzdělávání [2027]

Zahájení inovačních společných evropských studijních programů s evropským diplomem / značkou společného evropského diplomu [2026]

Právní status aliancí Evropských univerzit [2027]

Pilotní evropský diplom OVP [2025–2026]

Pilotní Evropské školní aliance [2026]

D. Přilákat a udržet si kvalifikované pracovníky ze třetích zemí v zájmu řešení nedostatku kvalifikované pracovní síly a rozvoje špičkových talentů v Evropě

Očekává se, že počet obyvatel v produktivním věku v Evropě se bude do roku 2050 každoročně snižovat o jeden milion dospělých. Je třeba usilovat o účast co největšího počtu lidí v produktivním věku na trhu práce a za tímto účelem odstranit přetrvávající překážky a oslovit skupiny s omezenými příležitostmi. I v takovém případě však klesající demografie znamená, že počet obyvatel nebude dostatečný k řešení nedostatku pracovních sil a k optimálnímu využívání inovačního potenciálu EU. Postupná integrace kandidátských zemí do určitých částí jednotného trhu upevní konkurenceschopnost hospodářství EU v dnešní silné celosvětové konkurenci. Strategická podpora vzdělávání a odborné přípravy v partnerských zemích v rámci strategie Global Gateway má transformační dopad a umožňuje stimulovat udržitelnost, ovšem současně též přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti evropských podniků, zejména v zemích, do nichž směřují investice.

Kromě provádění opatření k aktivaci a prohlubování dovedností své pracovní síly se EU musí stát globálním magnetem pro talenty a být schopna je nejen přilákat, ale i udržet. Aby si Evropa udržela a posílila své postavení na poli vzdělávání, výzkumu a inovací, musí zvýšit svou atraktivitu pro špičkové výzkumné pracovníky, odborníky ve strategických oblastech (jako jsou oblasti spojené s příští vlnou hraničních technologií), akademické pracovníky a studenty z celého světa. Schopnost EU konkurovat v celosvětovém měřítku závisí nejen na udržení domácích talentů, ale také na aktivním získávání talentů ze zemí mimo Evropu. Díky vzdělávací a výzkumné infrastruktuře světové úrovně, konkurenceschopným kariérním vyhlídkám a podpůrnému regulačnímu a finančnímu prostředí se EU může stát upřednostňovanou destinací pro nejlepší mozky. Granty Evropské rady pro výzkum udělované v oblasti hraničního výzkumu mohou pomoci přilákat a udržet v EU vynikající výzkumné pracovníky z celého světa tím, že jim poskytnou dlouhodobé a flexibilní finanční prostředky na provádění hraničního výzkumu v Evropě.

Vedle této ambice bude stejná pozornost věnována zajištění přístupu ke kvalitním pracovním místům a jejich vytváření, zejména v odvětvích, kde jsou pracovníci vystaveni vyššímu riziku nespravedlivých, nezdravých a nebezpečných pracovních podmínek. Řádné prosazování pravidel mobility pracovních sil, mimo jiné s podporou Evropského orgánu pro pracovní záležitosti, má zásadní význam pro vybudování dobře fungujícího jednotného trhu, což se týká všech pracovníků včetně státních příslušníků třetích zemí, a to zejména v souvislosti s vysíláním pracovníků a rovněž pracovníků v dlouhých a složitých subdodavatelských řetězcích.

Státní příslušníci třetích zemí s oprávněným pobytem v EU by měli být podporováni v integraci a měli by mít možnost plně využívat svůj talent za dobrých pracovních podmínek. Měla by být rovněž posílena spolupráce s partnerskými zeměmi v oblasti mezinárodní mobility pracovních sil a rozvoje dovedností.

Unie dovedností zajistí, aby Evropa zaujala v celosvětovém měřítku čelní postavení z hlediska atraktivity pro talenty v zájmu inovací a podporovala rozmanitost a začleňování, přičemž se bude brát v potaz potřeba posouzení bezpečnostních důsledků pro strategická odvětví jako kybernetická bezpečnost, letectví a kosmonautika a obrana.

Klíčové výstupy na celounijní, národní, regionální a místní úrovni

★ Evropský rámec k přilákání talentů

- Po přijetí ze strany spolunormotvůrců zřídit **Rezervoár talentů EU, celounijní platformu usnadňující mezinárodní nábor** uchazečů o zaměstnání ze třetích zemí s bydlištěm mimo Unii, kteří mají dovednosti potřebné pro práci v nedostatečně obsazených profesích napříč EU, a to **na všech úrovních dovedností**.
- **Učinit Evropu atraktivní pro nejlepší výzkumné pracovníky z celého světa** a předcházet a bránit odlivu mozků z EU, ať už evropských, či mezinárodních výzkumných pracovníků, prostřednictvím:
 - **nabídky vynikajících pracovních a zaměstnaneckých podmínek a kariérních vyhlídek ve vědecké sféře**, a zejména řešení nejistého postavení výzkumných pracovníků na počátku jejich kariéry, v rámci akce „Marie Curie-Sklodowska“ – **MSCA Choose Europe** (Vyberte si Evropu). Pilotní projekt bude zahájen v roce 2025. Žadatelé budou moci propojit granty MSCA s výběrovými řízeními vedoucími k dlouhodobým místům na univerzitách a ve výzkumných institucích po skončení projektu,
 - podpory provádění **nového rámce pro profesní dráhu ve výzkumu**⁴² a Evropské charty pro výzkumné pracovníky, zejména pokud jde o udržení výzkumných pracovníků v Evropě a návrat pracovníků z řad vědecké diaspory.
- **Učinit evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy atraktivními pro vynikající studenty**
 - Komise navrhuje nový cíl: **do roku 2030 by mělo do EU každoročně přicestovat nejméně 350 000 studentů ze třetích zemí, aby zde studovali a získali diplom na terciární úrovni**⁴³.
 - Pořádání pilotních **virtuálních studijních veletrhů** zaměřených především na obory STEM a další strategické obory a organizace fyzických propagačních aktivit v rámci projektu „**Studium v Evropě**“ s cílem přilákat studenty z předních institucí ve třetích zemích ke

⁴² Návrh doporučení Rady pro politickou agendu Evropského výzkumného prostoru na období 2025–2027.

⁴³ Cíl na úrovni EU pro rok 2030 se týká počtu mobilních absolventů terciárního vzdělávání přijíždějících ze zemí mimo EU. V roce 2022 tento počet činil 248 827 (poslední dostupné údaje), což znamená, že cíl na úrovni EU pro rok 2030 vyžaduje nárůst o přibližně 41 %. Lineární prognóza naznačuje hodnotu pro rok 2030 ve výši přibližně 328 000 studentů, což znamená, že cíl na úrovni EU pro daný rok vyžaduje zlepšení oproti lineárnímu vývoji o přibližně 7 %.

studiu klíčových disciplín v Evropě, a to s podporou **stipendií z programů Erasmus Mundus a Digitální Evropa a aliancí Evropských univerzit.**

o **Usnadnit příchod a integraci kvalifikovaných státních příslušníků třetích zemí**

- V průběhu tohoto roku Komise představí **strategii v oblasti vízové politiky**, která bude zahrnovat opatření na **podporu příchodu špičkových studentů, výzkumných pracovníků a kvalifikovaných pracovníků ze třetích zemí**, například prostřednictvím lepšího provádění směrnice o studentech a výzkumných pracovnících⁴⁴ a směrnice o modré kartě. Potřebná je také větší podpora členských států a jejich konzulátů, aby bylo zajištěno včasné vydávání dlouhodobých víz a povolení k pobytu. Financování ze strany EU usnadní lepší koordinaci mezi migračními a vzdělávacími orgány.
- Klíčovým faktorem pro přilákání talentů je vytvoření vhodných podmínek pro jejich integraci a podporu rodinného života v Evropě. V průběhu tohoto roku Komise přezkoumá **akční plán EU pro integraci a začleňování** a zváží způsoby, jak lépe podporovat opatření zaměřená na integraci a slučování rodin, zejména pro kvalifikované pracovníky a výzkumné pracovníky.
- Programy „train-to-hire“ (školení pro účely naboru) mají zásadní význam pro řešení potřeb v oblasti pracovních sil v Evropě a přispívají k rozvoji dovedností v partnerských zemích. Tyto programy jsou vyvíjeny jako součást **Talentových partnerství** a měly by být dále rozvíjeny v rámci tzv. **Multipurpose Legal Gateway Offices** (víceúčelových středisek pro legální možnosti) zřízených společně se zainteresovanými členskými státy s cílem poskytovat zaměstnavatelům dodatečnou podporu při hledání pracovníků s dovednostmi, které potřebují, zejména v odvětvích společného zájmu, jako je stavebnictví, péče, informační a komunikační technologie, doprava, biohospodářství, cestovní ruch, zemědělství nebo kultura. Uvedené programy by měly být založeny na partnerství veřejného a soukromého sektoru a měly by být vzájemně prospěšné jak pro EU, tak pro partnerské země. V tomto ohledu nabízí zvláštní příležitosti připravovaný nový Pakt pro Středomoří.

Klíčové výstupy

Spuštění internetové platformy Rezervoáru talentů EU

Pilotní projekt „MSCA Choose Europe“ v rámci akce „Marie Curie-Sklodowska“ [4. čtvrtletí 2025]

Nová strategie v oblasti vízové politiky [4. čtvrtletí 2025]

Zřízení „Multipurpose Legal Gateway Offices“ [2026]

4. Investice do vzdělání a dovedností – mobilizace veřejných a soukromých investic

Vzdělání a dovednosti představují investice, nikoli náklady, a mnohonásobně se vyplatí. Investice do dobře vzdělaného obyvatelstva a pracovní síly nejen umožňují lidem získat přístup ke

⁴⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (přepracované znění).

kvalitním pracovním místům a udržet si je; jedná se rovněž o investici do konkurenceschopnosti a připravenosti EU, posílení hospodářského a inkluzivního růstu, odolnosti a sociální a územní soudržnosti a v konečném důsledku posílení evropského sociálního modelu a ochrany evropských hodnot a demokracie.

Stávající sedmiletý rozpočet (2021–2027) přiděluje investice do vzdělávání a dovedností prostřednictvím programů, jako je Evropský sociální fond plus (ESF+), který podporuje dovednosti částkou 42 miliard EUR, Nástroj pro oživení a odolnost (67,7 miliardy EUR na investice do lidského kapitálu i do infrastruktury), Evropský fond pro regionální rozvoj (8,7 miliardy EUR), Erasmus+ (26,1 miliardy EUR), Fond pro spravedlivou transformaci (2,3 miliardy EUR) a InvestEU (pákový efekt přesahující 1 miliardu EUR). Je důležité, aby členské státy využily přezkumu programů politiky soudržnosti na období 2021–2027 v polovině období k posílení svých investic do vzdělávání a dovedností, a podpořily tak ambiciózní reformy v zájmu realizace unie dovedností.

Budoucí financování Unii bude i nadále podporovat investice do vzdělávání a dovedností na úrovni EU. Využíváním osvědčených postupů, pilotních projektů a poznatků získaných na úrovni EU spolu s lepší koordinací s prioritami evropské politiky dosáhneme maximalizace přidané hodnoty investic do odvětví, která mají zásadní význam pro evropskou konkurenceschopnost.

Rozpočet EU má zde pouze dílčí význam. Vzhledem k rozsahu této výzvy – a k přínosům z hlediska konkurenceschopnosti, prosperity a odolnosti – je nutné aktivovat financování a iniciativy nad rámec prostředků EU ve veřejném i soukromém sektoru.

V roce 2022 činily výdaje vládních institucí na všechny úrovně vzdělávání 4,7 % HDP (průměr EU). 0,1 % HDP bylo vynaloženo na vzdělávání dospělých.

Členské státy a soukromý sektor musí více investovat do vzdělávání, odborné přípravy, prohlubování dovedností a změny kvalifikace.

Klíčové výstupy na celounijní, národní a regionální úrovni a na úrovni soukromého sektoru

- Plně využít možností v rámci **Programu InvestEU** a ve spolupráci se skupinou Evropské investiční banky zřídit novou společnou **platformu „Investice EU do talentů“**, která bude otevřena všem mezinárodním finančním institucím a národním podpůrným bankám a bude zahrnovat kombinování financování z EU a půjček od hlavních investorů za účelem podpory investic na všech úrovních vzdělávání v Evropě spolu s navýšením finančních prostředků a dopadu. V rámci platformy budou **koordinovány iniciativy soukromého sektoru a podporovány investice soukromého sektoru** do odborné přípravy, prohlubování dovedností a změny kvalifikace a do klíčových průmyslových ekosystémů, což obnáší posílení Paktu pro dovednosti a akademií dovedností EU a vytváření nadnárodních partnerství mezi univerzitami a podniky. Centra excelence odborného vzdělávání a aliance Evropských univerzit jsou rovněž vynikajícími nástroji pro stimulaci investic soukromého sektoru do rozvoje dovedností orientovaných na budoucnost.
- **Apelovat na členské státy, aby využily nově zavedenou možnost prodloužení postupu korekce** v revidovaném rámci pro správu ekonomických záležitostí, což jim umožní zahrnout do něj reformy na podporu růstu a investice do reforem v oblasti vzdělávání, odborné přípravy,

prohlubování dovedností a změny kvalifikace, které přispívají ke zvýšení produktivity a účasti na trhu práce.

- **Pokračovat v práci na sociálních investicích a zintenzivnit ji**, mimo jiné ve spolupráci s centrem pro sociální investice⁴⁵, prostřednictvím podpory vzájemného učení i technické podpory poskytované členskými státy při provádění reform a investic v sociální oblasti a v oblasti trhu práce a dovedností a za účelem zlepšení kapacit k měření jejich sociální a ekonomické návratnosti z hlediska produktivity a fiskální udržitelnosti.
- **Prozkoumat osvědčené postupy za účelem další podpory kvalitních pracovních míst a prosazování rekvalifikace pracovních sil prostřednictvím zadávání veřejných zakázek.**
- **Vyhodnotit kvalitu a relevantnost investic do vzdělávání a odborné přípravy** za pomoci vzdělávací laboratoře pro investice do kvalitního vzdělávání a odborné přípravy⁴⁶.
- **Apelovat na členské státy, aby vhodným způsobem využívaly možnosti financování vzdělávání a odborné přípravy, které nabízí ESF+.**

5. Správa a řízení

K realizaci unie dovedností budou nutné ambicióznější cíle, vyšší úroveň kolektivní odpovědnosti, předvídatost, koordinované řízení, investice a účinné provádění reform na různých úrovních. Za tímto účelem bude unie dovedností stavět na robustní struktuře a řízení, přičemž bude plnit prioritu rozvoje silného lidského kapitálu jakožto horizontálního faktoru na podporu priorit EU v oblasti konkurenceschopnosti a připravenosti. V tomto ohledu bude unie dovedností fungovat v souladu s **novým mechanismem řízení** konkurenceschopnosti, jak je uvedeno v Kompassu konkurenceschopnosti, což umožní rychle a účinně integrovat otázky týkající se dovedností, a to i v konkrétních odvětvích, která byla označena za kritická pro evropskou konkurenceschopnost.

Řízení unie dovedností, která má být plně prováděna co nejdříve, se bude opírat o platformu pro získávání důkladných, včasných, relevantních, soudržných a koordinovaných poznatků o dovednostech a vzdělávání – **Evropskou observatoř poznatků o dovednostech**. Za účelem zjednodušení a upevnění informovaného a flexibilního procesu tvorby politik v této oblasti bude unie dovedností stavět na úzké spolupráci mezi všemi příslušnými zainteresovanými stranami, zejména sociálními partnery, soukromým sektorem a institucemi vzdělávání a odborné přípravy, a to prostřednictvím **Evropského výboru na vysoké úrovni pro dovednosti**.

Vzhledem k tomu, že lidský kapitál, vzdělávání a dovednosti jsou pro zajištění evropské konkurenceschopnosti klíčové, má Komise v úmyslu předložit **v rámci evropského semestru nové doporučení EU-27 o vzdělávání a dovednostech**. Toto doporučení by vycházelo z příspěvků observatoře a výboru na vysoké úrovni a mělo by členskými státy a všemi příslušnými aktéry v oblasti lidského kapitálu, vzdělávání a dovedností posloužit jako vodítko a přispět k zajištění toho, aby reformy a investice – jak veřejné, tak soukromé – uspokojovaly nejnaléhavější potřeby strategickým a účinným způsobem.

Hlavní prvky řízení unie dovedností jsou uvedeny níže.

⁴⁵ Viz závěry Rady o úloze politik v oblasti trhu práce a dovedností a sociálních politik pro odolné ekonomiky (11066/24) a dobrovolné hlavní zásady pro členské státy EU k hodnocení hospodářských dopadů reform a investic v oblasti trhu práce, dovedností a sociální politiky (10779/24).

⁴⁶ [Vzdělávací laboratoř pro investice do kvalitního vzdělávání a odborné přípravy](#).

★ **Poskytování údajů nezbytných pro dobře informovanou politiku: Evropská observatoř poznatků o dovednostech**

Včasné a přesné poznatky o dovednostech mají zásadní význam pro informovaná politická opatření a účelné financování. Prostřednictvím nově zřízené Evropské observatoře poznatků o dovednostech bude Komise poskytovat strategické údaje a prognózy týkající se (současných a budoucích) rezerv dovedností, jejich využívání a souvisejících potřeb v konkrétních odvětvích a regionech a výkonnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy. Toto rychlé zpřístupňování údajů umožní včasné varování ohledně nedostatku kvalifikovaných pracovníků v kritických nebo strategických odvětvích pro EU.

Komise⁴³ podniká kroky ke zlepšení poznatků o dovednostech a shromažďování údajů v úzké koordinaci s Eurostatem a s příslušnými středisky a agenturami EU⁴⁷ (Eurofound, Evropský orgán pro pracovní záležitosti a Cedefop), které shromažďují velké množství údajů, včetně každoroční zprávy o nedostatku a přebytku pracovních sil a on-line nástroje pro analýzu volných pracovních míst, díky nimž lze získávat poznatky a prognózy dovedností takřka v reálném čase. Mezi další relevantní zdroje údajů patří odvětvové poznatky o dovednostech shromažďované prostřednictvím Paktu pro dovednosti a aliancí vytvořených v rámci plánu pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností, sledování uplatnění evropských absolventů, Monitor vzdělávání a odborné přípravy, Evropská observatoř pro odvětví vysokoškolského vzdělávání, Středisko pro sledování profesních drah ve výzkumu a inovacích (ReICO), evropský datový prostor pro dovednosti a síť Eurydice.

Evropská observatoř poznatků o dovednostech umožní centralizovat všechny tyto podrobné a srovnatelné údaje poskytované v reálném čase v jediném místě, a poskytovat tak nezbytné podklady výboru na vysoké úrovni pro dovednosti a přispívat k činnosti evropského semestru.

★ **Hnací síla změny – Evropský výbor na vysoké úrovni pro dovednosti**

Na základě zjištění Evropské observatoře poznatků o dovednostech a na podporu činnosti na politické úrovni zřídí Komise *ad hoc* **Evropský výbor na vysoké úrovni pro dovednosti**. Tento výbor, jemuž bude předsedat Evropská komise, bude sdružovat klíčové zúčastněné strany včetně vedoucích představitelů podniků, poskytovatelů vzdělávání a odborné přípravy a sociálních partnerů a jeho posláním bude poskytovat tvůrcům politik EU komplexní a meziodvětvové poznatky a poradenství ohledně dovedností. Bude zajišťovat koordinovanou vizi a identifikaci ambiciózních opatření nezbytných k posílení našeho lidského kapitálu, přičemž bude vycházet ze zjištění Evropské observatoře poznatků o dovednostech.

Výbor bude nápomocen Komisi při práci na doporučení EU-27 o lidském kapitálu a na doporučeních pro jednotlivé země. V příslušných případech bude zohledňovat doporučení Rady pro digitální dekádu týkající se základních digitálních dovedností, jakož i doporučení dalších relevantních subjektů. Propojením hlavních zúčastněných stran výbor usnadní rychlé provádění opatření v praxi a zároveň zjednoduší a zkrátí diskuse a konzultace s různými orgány a institucemi na úrovni EU a jednotlivých států. Výbor bude mít dynamickou a akční strukturu, díky které bude schopen rychle reagovat na vyvíjející se situaci v oblasti odvětvových dovedností v EU a obracet se na příslušné zúčastněné strany v závislosti na nejrůznějších naléhavých otázkách, které bude třeba projednat.

⁴⁷ V současné době je budováno datové jezero, v němž budou soustřeďovány veškeré údaje od jednotlivých agentur a které koordinuje Eurofound. Toto datové jezero je v pilotní fázi a práce se v současné době zaměřuje na kompilaci údajů o dovednostech.

★ Práce na zvláštním doporučení EU-27 o lidském kapitálu: vzdělávání a dovednosti v kontextu evropského semestru

Dovednosti jsou klíčovými faktory udržitelné konkurenceschopnosti. Unie dovedností bude proto zakotvena v mechanismu řízení konkurenceschopnosti, který bude zahrnovat nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti a zjednodušený evropský semestr.

Zavedení Rámce sociální konvergence do evropského semestru⁴⁸ v roce 2024 znamenalo větší zaměření na sociální nerovnováhu a na rizika pro vzestupnou sociální konvergenci. Do Rámce sociální konvergence lze doplnit další individualizovanou analýzu a poradenství týkající se politiky členských států v oblasti lidského kapitálu s cílem smysluplně vylepšit a aktualizovat monitorování a analýzu výsledků v oblasti zaměstnanosti, sociálních věcí, vzdělávání a dovedností. Komise má v úmyslu předložit všem členským státům horizontální doporučení EU-27 týkající se lidského kapitálu, které bude vycházet ze zjištění Evropské observatoře poznatků o dovednostech a z analýzy Evropské komise vypracované s podporou Evropského výboru na vysoké úrovni pro dovednosti.

Doporučení EU-27 by se mělo soustředit zejména na strukturální otázky vzdělávání a dovedností, jakož i na jejich vztah k rychle se vyvíjejícímu trhu práce a konkurenceschopnosti. Jeho cílem bude přispět ke stanovení agendy pro otázky týkající se lidského kapitálu pro EU jako celek, jakož i k příslušným politickým diskusím v Radě a poskytnout podklady pro trojstrannou sociální vrcholnou schůzku. Mělo by tak doplňovat ostatní prvky evropského semestru, zejména společnou zprávu o zaměstnanosti a hlavní směry politik zaměstnanosti, a bude podkladem pro zprávy o jednotlivých zemích a doporučení pro jednotlivé země.

Na institucionální úrovni bude Komise řídit užší spolupráci a vazby s cílem zaručit soudržnost mezi jednotlivými prvky evropského semestru a podporovat těsnější spolupráci mezi příslušnými složeními Rady, zejména ministerstvy školství, zaměstnanosti a hospodářství, aby bylo možné řešit otázky dovedností a lidského kapitálu na úrovni EU i členských států v rámci meziresortního přístupu.

Na úrovni realizace politiky by do řízení unie dovedností mohla být úzce integrována zjednodušená struktura řízení Evropského prostoru vzdělávání s cílem navázat na účinnou spolupráci mezi různými orgány, a dosáhnout tak systémové změny potřebné k většímu dopadu. Silné a aktivní struktury řízení by posílily podporu členských států při provádění reform založených na důkazech. V první polovině roku 2025 zveřejní Komise hodnotící zprávu o Evropském prostoru vzdělávání, která bude podkladem pro přezkum provedený Radou.

6. Závěr – další postup

V Kompasů konkurenceschopnosti pro EU se zdůrazňuje, že základem konkurenceschopnosti Evropy a její připravenosti na budoucnost jsou její občané a jejich dovednosti. Unie dovedností navrhuje nový přístup spojující politiky v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti na základě společné vize konkurenceschopnosti. Rozvíjí čtyři oblasti opatření týkajících se dovedností, jež povedou k posílení inovací, dekarbonizace, připravenosti, demokracie a sociální spravedlnosti.

⁴⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

Unie dovedností bude tvořit rámec pro práci Komise po celé toto funkční období. Výzva, již čelíme, je obrovská a lze se s ní vypořádat pouze tehdy, pokud všichni aktéři – včetně členských států, sociálních partnerů, podnikatelské sféry, univerzit a škol – přijmou kolektivní odpovědnost a lépe se ztotožní s meziresortním přístupem, v jehož rámci se bude řešit problematika nabízených i požadovaných dovedností (včetně rozvoje a uznávání dovedností, souvislostí s pracovními podmínkami, demografie a podnikové praxe).

Jediným dalším možným postupem, který je jasně stanoven ve sdělení o unii dovedností, je maximální nasazení opírající se o silný prováděcí mechanismus a správu zakotvené v soudržném a jednoduchém mechanismu řízení konkurenceschopnosti, na jejichž základě budou přijímána rozhodnutí o investicích a reformách na úrovni EU a jednotlivých států a jež budou zahrnovat nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti a zjednodušený evropský semestr, podporované z fondů EU a členských států s posílenou úlohou partnerství veřejného a soukromého sektoru. To bude založeno na silném prováděcím mechanismu a správě prostřednictvím evropského semestru, s podporou fondů EU a členských států a s posílenou úlohou partnerství veřejného a soukromého sektoru. Komise vyzývá Evropský parlament, Evropskou radu, Radu a sociální partnery, aby podpořili unii dovedností a aktivně přispěli k realizaci iniciativ, které zahrnuje.